

o pachtovní smlouvu, poněvadž schází nezbytná povinnost k provozu. Naproti tomu, najme-li si švadlena kvetoucí obchod od majitele, který na příklad ze zdravotních důvodů musí odejít na léčení na přechodnou dobu, pak je jasné, že má povinnost k řádnému vedení obchodu a tedy k provozu obchodu, aby obchod byl udržen v řádném stavu a v takovém mohl být vrácen. To pak je pacht.

k) Projednání a odevzdání pozůstalosti:

Bartsch ukazuje, jak dědické daně vznikly historicky z toho, že vrchní vlastník při lenním a poddanském zřízení srážel si z pozůstalosti svůj podíl (mortuar). Na místo vrchního vlastníka nastoupil pak stát (22/IV, 93/IV) z dřívější uzávery (Sperré) v zájmu zajištění podílu vrchního vlastníka vznikla účast soudu a celé projednací řízení v úpravě nesporného patentu a občanského zákoníka.

l) Darování post obitum:

Na straně 79/IV, č. 286 zdůrazňuje Bartsch rozdíl od římského darování mortis causa.

m) Nastoupení pozůstalosti bez odevzdání

projednává Bartsch na str. 108/IV a násl. (rozsudek o dědické žalobě § 823, konkurs, odevzdání jure crediti a vyřízení pro nedostatek jmění).

n) Srovnání rakouského a německého občanského zákoníka:

Nás především uspokojuje neustálé zdůrazňování, že rakouský občanský zákoník z roku 1811 v praxi vyhovuje lépe než novější moderní zákoníky a že i s hlediska teorie Swoboda doporučuje, aby jeho ustanovení bylo dbáno při případné nové kodifikaci v Říši. K tomuto výsledku dospívá Swoboda stále znovu a znovu, Bartsch při úpravě ujetí, resp. projednání pozůstalosti (též č. 349/IV a 357/IV). Pužman.

Po časopisech.

Německý národní zákoník.

Dotakem k původnímu textu, otištěnému na str. 124 a n. tohoto ročníku, přinášíme tento překlad:

Část první.

Základní pravidla národní životní pospolitosti.

1. Nejvyšším zákonem je blaho německého národa.

2. Německou krev, německou čest a dědičné zdraví jest uchovati čisté a chrániti. Jsou to základní síly německého národního práva.

3. Jakožto základ národní životní pospolitosti stojí manželství pod zvláštní ochranou právního řádu. Je třeba, aby se osvědčovalo jako dokonalé životní společenství manželů a sloužilo jako vyššímu cíli udržování a rozmnožování druhu a rasy.

4. Děti jsou nejcennějším statkem německé národní pospolitosti. V mládeži spatřuje strana i stát budoucnost německého národa.

5. Rodiče jsou povinni, vychovávat své děti v nacionálně-socialistickém duchu tělesně i mravně k službě národu. Strana i stát jim stojí se svými výchovnými a kázeňskými prostředky po boku.

6. Přirozené dítě je bez poskvrny. Má stejný nárok jako ostatní soukmenovci.

Budoucí matka má nárok na poskytnutí péče a ochrany.

7. První povinností každého soukmenovce jest, abv zasazoval plně své síly pro národní pospolitost. Každému soukmenovci je třeba zajištění možnosti života a rozvoje podle jeho úkolu v povolání a jeho výkonu. Jeho pracovní síla a jeho dílo požívají ochrany právního řádu.

8. Vlastnictví soukmenovce se uznává. Vlastník smí svého majetku na vlastní zodpovědnost užívat v rámci jeho národohospodářského účelového určení a v těchto mezích jím smí také nakládati.

9. Vlastnictví německé půdy zakládá zvýšené povinnosti vlastníka k správě a užívání ve prospěch věci.

10. Dědické právo ochraňuje k blahu rodiny a národa statky, jichž se zůstavitel dopracoval a zanechal. Opatření pro případ smrti požívají ochrany, pokud jsou s tímto cílem slučitelná.

11. Soukmenovci se mohou za účelem podpoření společných cílů sdružovati ve spolky, sloužící národnímu životu kulturnímu, pracovnímu a hospodářskému.

12. Úprava hospodářského života je podstatným předpokladem plné výkonnosti národa a zdravého soužití soukmenovců. Jako prostředek rozumného rozdělení statků se uznává smlouva.

13. Kdo převzal nějaký závazek, musí považovati za věc své cti, splnití jej i v ob-

tízné situaci; smluvní věrnost je základem právního styku.

14. Nikdo se nesmí smlouvou zbavit své cti nebo svobody.

15. Žádný soukmenovec nesmí využívat smlouvy k vykořisťování jiného soukmenovce.

16. Výkon všech práv se musí řídit podle zásad poctivosti a víry a podle uznávaných zásad národního životního společenství. Blaho pospolitosti je přednější než vlastní prospěch.

17. Zneužívání práva nepožívá právní ochrany. Práva zneužívá zvláště ten, kdo trvá na doslovném plnění závazku, pozbyvšího smyslu a účelu, kdo nějaké oprávnění uplatňuje tak opožděně, že se tím dostává do nesnesitelného rozporu se svým vlastním dřívějším chováním, kdo při výkonu práva postupuje tvrdostí, která hrubě odporuje zdravému citu národa.

18. Každý soukmenovec, kterému je v jeho právu ubližováno, nebo který chce odstranit nějakou stávající právní nejistotu, se může obrátit o právní ochranu na příslušné úřady. Svépomoc je dovolena jen v mezích zákona.

Část druhá.

Používání a vývoj práva.

19. Nejvyšším cílem všech německých ochránců práva musí být nestranná pomoc soukmenovcům v jejich právní nouzi, aby tak právo bylo zajištěno a rozvíjeno ve službě národní pospolitosti.

20. Soudce není ve svém rozhodování podroben žádným příkazům. Nalézá právo podle volného z celého stavu věci čerpaného přesvědčení a podle vůkladu práva. neseného nacionálně-socialistickým světovým názorem. Ve stejném duchu nechť poskytnou právní pomoc v celém svém okruhu působnosti notář a právní zástupce.

21. Vůklad zákonů není vázán na jejich znění. návrh má vždy bráti zřetel na účel je ospravedlňující. Všechny pojmy a předpisy je třeba vykládati a používat tak, aby z nich vyplynula co možná nejvyšší životní hodnota pro německou národní pospolitost.

22. K uskutečnění účelu zákona může být právní předpis rozšířen na podobné životní zjevy, ie-li s nimi možno stejně zacházeti (analogické použití), nebo zúžen tak, že nedoide k jeho použití na životní zjevy, které by jím byly nepřiměřeně upraveny restriktivní použitím). Nemůže-li být ze zákona vyčten dostačující předpis a není-li možno najít právní zásadu ani v právu obvyčejovém, budiž rozhodnuto podle vůdčích myšlenek těchto základních pravidel.

23. Projev soukmenovců v právním styku jest vykládati podle stejných zásad.

Část třetí.

Rozsah působnosti národního zákoníka.

24. Národní zákoník platí pro všechny příslušníky Velkoněmecké říše. Pro říšské příslušníky druhově cizí krve neplatí ona ustanovení, která jsou podle svého účelu určena jen pro říšské příslušníky německé krve.

25. Na cizozemce se národního zákoníka použije podle Velkoněmeckou říši uznaných zásad mezistátního práva.

Musí poplatník v řízení podle zákona o přímých daních, nabídl-li důkaz znalcem, uvést znalce jménem?

Pod tímto nadpisem zabývá se Dr. Adolf Kocna velmi zajímavou otázkou § 313, odst. 2, č. 1 zák. o př. d. v České advokacii 1/XXV z prosince 1942.

Uvádí:

»V řadě oprávnění, které zákon poskytuje poplatníku k obhájení jeho zájmů, jest i právo vyhrazené mu v § 313, odst. 2, č. 1 zák. o př. d., a to prováděti pokud se týče žádati, aby provedeny byly důkazy jím navržených znaleů o určitých otázkách. Ve 3. odstavci prováděcího nařízení k tomuto zákonnému ustanovení pak se uvádí, že znalci, jichž výslech poplatník nabízí, musí být buď jménem uvedeni, nebo tak označeni, aby úřad seznal, koho má vyslyšati, a výslovně stanoví, že dovolává-li se poplatník soudních znaleů svého oboru anebo znaleů určitého oboru živnosti nebo obchodu, i když by iich neimenoval jménem, že jest provéstí důkaz jich výslechem. V poslední větě tohoto odstavce pak cit. prov. nař. zdůrazňuje, že pouhé dovolávání se »znalců« bez bližšího označení nestačí.

V tomto ustanovení jest spatřovati v našem právním řádě ojedinělou, velmi důležitou výjimku ze zásady, že počet a osoby znaleů určuje úřad vztažno soud, byť s náležitým přihlédnutím nejen k povaze věci, ale i k návrhům stran, jmenovitě pak navrhovatele samotného.«

Dále pak dokazuje, že neuvede-li poplatník znalce jménem, jest v tom spatřovati návrh, aby úřad sám vybral osobu znalce. Tento výsledek dokládá judikaturou. Doporučuje však za všech okolností, aby v daňovém řízení poplatník k důkazu o konkrétním

ních zkušenostech navrhované znalce buď uvedl jménem, anebo určitě tak označil, aby úřad poznal, koho má vyslyšet, což mezi jiným nejvhodněji se může státi tím, že poplatník nabídne důkaz znalci s určitým označením nejen oboru, ale i seznamu znalců, z něhož mají býti zvoleni. Splněním těchto náležitostí ušetří se poplatník újmy, jež by ho pro nedo-

držení předpisu § 313, odst. 2, č. 1 zákona o přímých daních mohla stihnouti. Omezí-li se poplatník jen na to, že navrhne důkaz soudními znalci, aniž uvede, z kterého seznamu znalců mají býti vybráni, jest míti za to, že navržen byl důkaz znalci, zapsanými v seznamu stálých soudních znalců podle vl. nař. č. 269/39 Sb. uvedeného.

Z právní praxe.

Ohlašování úředně schvalovaných smluv k vyměření poplatků.*)

V praxi bývá dosud ještě pochybnost, kdy mají býti k vyměření poplatků ohlašovány smlouvy, podléhající úřednímu (soudnímu) nebo jinakému schválení. Jde o to, zda ohlašovací povinnost podle § 43 poplatkového zák. č. 50/1850 ř. z. jest včas splněna, jestliže se smlouva předloží u příslušného berního nebo poplatkového úřadu v zákonné osmidenní lhůtě (§ 44 popl. zák.), počítané od úředního schválení, pokud se týče ode dne, kdy se o tomto schválení strany dozvěděly. Poněvadž finanční úřady někdy ukládají zvýšení pro opožděné ohlášení smlouvy i tam, kde strany mají za to, že svou ohlašovací povinnost splnily včas, jest vhodné, uvést stručně všeobecné zásady, z nichž lze vyvoditi správnou odpověď na otázku, kdy jest ohlašovací povinnost včas splněna.

Zákonná osmidenní lhůta, stanovená v § 44 popl. zák. pro ohlašování tuzemských právních jednání k vyměření poplatků, počítá se zpravidla od okamžiku, kdy vznikl nárok protektorátní pokladny na poplatek. Vznik tohoto nároku jest

u stupnicových poplatků, na př. z koupě movitých věcí, z nájemních smluv, ze zápůjček, ze zástav, z rukojemství a pod., zpravidla, totiž až na některé výjimky, závislý na zřízení listiny. Naproti tomu u poplatků procentních na př. z převodů nemovitostí, netřeba vyhotovení listiny a pro poplatnost stačí založení právního titulu. Doba v z ní ku nároku na poplatek při tuzemských právních jednáních se řídí okamžikem, kdy bylo právní jednání sjednáno. Jestliže se strany při právních jednáních smluvily na písemné smlouvě, má býti den zřízení této listiny (§ 884 obč. zák.) pokládán za okamžik sjednání právního jednání a tudíž i za okamžik vzniku nároku na poplatek (§ 44 popl. zák.).

O vzniku nároku na poplatek lze však mluvit jenom tam, kde skutečně je předmět poplatku. Co je předmětem poplatku, o tom má zásadní ustanovení § 1 popl. zák., který mezi jinými popl. předměty uvádí na prvním místě »každé právní jednání, kterým se podle občanských zákonů práva převádějí, utvrzují, přeměňují nebo zrušují«. Výkladem tohoto ustanovení lze dospěti k tomu, že předmětem poplatku mohou býti toliko právní jednání právoplatně sjednaná. Závisí-li tudíž platnost právního jednání na úředním

*) Podnětem k tomuto upozornění jest přípis dra Jar. Štecha, advokáta v Boskovicích. — Pozn. redakce.